

revisionens beretning ikke kun blev sat et stort spørgsmålstegn ved lovligheden af de under Justitsministeriet hørende gebyrer og formålsbestemte afgifter, men også ved en lang række andre gebyrer, der henhører under andre ministerier.

Justitsministeren har trods redegørelsen fra Kammeradvokaten klogeligt valgt at fjerne enhver tvivl om fremtidig lovlighed ved at fremsætte lovforslaget, der skal give udtrykkelig lovhjemmel til de under dette ministerium hørende gebyrer og formålsbestemte afgifter, jf. grundlovens § 43. Man kan sige, at ministeren går med både livrem og seler, idet en række af de omhandlede gebyrer efter de foreliggende oplysninger kun dækker de administrative omkostninger og altså ikke er at betragte som skat i grundlovens forstand, hvorfor en eksplicit lovhjemmel ikke skulle være nødvendig. Ministerens holdning er imidlertid forståelig, idet »de foreliggende oplysninger« hyppigt beror på ganske vage og usikre kalkulationer, som det er svært at tage alvorligt.

Men netop derfor er både ånden i lovforslaget og behandlingen af det højst utilfredsstillende.

Ånden i lovforslaget er alene at sikre lovhjemmel, hvor den hidtil kan hævdes at have manglet, og at sikre det offentlige de samme indtægter, som det hidtil har haft, måske (og sandsynligvis) uden sikker lovhjemmel!

En egentlig principiel og minutøs gennemgang af de under Justitsministeriet hørende gebyrer og formålsbestemte afgifter kan der åbenbart ikke blive tale om. Tværtimod hældes det hele i én gryde, både egentlige gebyrer (af ikke-fiskal karakter) og afgifter, der indebærer en betydelig overdækning og altså må siges at have fiskal karakter. Spørgsmål om rimelighed i det ene eller det andet forhold, når gebyret/afgiften fastsættes, er helt ignoreret i dette lovforslag.

Dette bestyrkes af det hastværk, hvormed lovforslaget søges gennemført. Alle de reelle spørgsmål, der rejses i Rigsrevisionens beretning, og her ses bort fra det principielle problem om lovmedholdeligheden, ser justitsministeren bort fra.

F.eks. må det anses for helt urimeligt, at indtægter fra pas m.m. skal finansiere politiets generelle indsats ved grænsekontrollen, eller at indtægterne fra kørekort, nummerplader osv.

skal finansiere en væsentlig del af færdselspolitets virke. Det er klart, at man kan vedtage det ved lov, og i så fald er der ingen tvivl om, at grundloven er overholdt. Men det vil være en urimelig lov, der reelt alene sigter på at friholde politiet fra de besparelser, der rammer andre tjenestegrene, idet en påstået besparelse kompenseres ved øgede indtægter via pas, kørekort osv.

Mindretallet afviser ikke, at der under forudsætning af klar hjemmel kan være tale om overdækning. Efter mindretallets opfattelse må man skelne mellem gebyrer/afgifter for ydelser, som der er et meget bredt behov for, og som må anses for en ret, alle borgere umiddelbart må have adgang til, og andre ydelser, som samfundet kan have en interesse i at begrænse. I de første tilfælde bør ydelsen ikke koste borgerne mere, end det koster det offentlige at administrere den, ja, den kan eventuelt gøres gratis; i de andre tilfælde er det rimeligt at kræve en højere betaling for at begrænse adgangen, altså at udøve en adfærdsregulerende virksomhed. F.eks. finder mindretallet det naturligt at kræve høj betaling for ønskenummerplader, som er en luksus.

Mindretallet havde håbet, at fremsættelsen af lovforslaget havde kunnet danne grundlag for en principiel og minutøs gennemgang af Justitsministeriets afgifts- og gebyrpolitik og de enkelte satser. Under en sådan gennemgang ville mindretallet have accepteret en lang række af de eksisterende betalinger, idet mindretallet ikke finder det urimeligt, at man ad afgifts-/skattevejen begrænser autorisation af vagtvirksomheder, alarmcentraler, våbentilladelser, fremstilling af krigsmateriel og dyreforsøg eller en række tilladelser ifølge lov om private registre, og SF har heller intet imod betydelige afgifter for parkeringsforseelser. Men SF finder, at udstedelse af rejsepas, navnebeviser og bevilling af skilsmissebegæring er ikke bør koste mere, end det koster at administrere disse ordninger, ja, man kunne her overveje et gratisprincip. Endelig er SF dybt skeptisk over for de eksisterende gebyrer/afgifter på det trafikale område; enten må de simpelt hen modsvare de rene administrationsomkostninger, eller indtægterne herfra må, hvis der er tale om overdækning, klart konteres som »indtægtsdækket virksomhed« i Justitsministeriets kasse.